

VODIČ ZA OBITELJI

za stvaranje sadržaja za tinejdžere

common sense networks™ u partnerstvu s uslugom YouTube

POZDRAV, OBITELJI

U današnje doba tinejdžeri ne samo da konzumiraju sadržaj, već ga i stvaraju. Stvaranje vlastitih videozapisa tinejdžerima omogućuje da istraže svoje interese, da se izraze, da se povežu s globalnom zajednicom i, naravno, DA SE ZABAVE!

Međutim, sa stvaranjem sadržaja dolaze i određeni izazovi. Vjerovali ili ne, tinejdžeri žele da se odrasli u koje imaju povjerenja uključe, budu uz njih i da ih podržavaju. Zato im se pridružite. Zajedno istražujte videozapise, razgovarajte, a možete se čak i pojaviti u nekom od njihovih videozapisa! I najvažnija stvar – ohrabrite ih da preuzmu odgovornost za digitalne aspekte svojeg života.

Ovaj smo vodič osmislili kako bismo vas podržali upravo u tome: prije, tijekom i nakon stvaranja sadržaja. Potičemo vas da ga proučite zajedno sa svojim tinejdžerima i da preporuke iskoristite na način koji odgovara vašoj obitelji.

Nadamo se da ćemo zajedno online svijet vašeg tinejdžera učiniti malo pozitivnijim i sigurnijim te mnogo zabavnijim.

SADRŽAJ

PRIJE STVARANJA	3
• Budite saveznik: razumijevanje i podrška	4
• Djelujte s namjerom: motivacija, ciljevi, online persona	5
• Razmotrite rizike: privatnost	7
• Provjera dobrobiti: je li to trenutačno dobar izbor?	8
• Da zaključimo: jesu li spremni za stvaranje?	9
TIJEKOM STVARANJA	10
• Budite saveznik: ostanite prisutni	11
• Budite dobar digitalni građanin: empatija, uključivost, osviještenost	12
• Stvaranje: trendovi i izazovi	13
• Razmotrite rizike: privatnost, dopuštenja, dezinformacije	15
• Provjera dobrobiti: vjerovanje instinktu	16
• Da zaključimo: jesu li spremni za prijenos?	17
NAKON PRIJENOSA	18
• Budite saveznik: upravljanje ishodima	19
• Budite spremni: povratne informacije i virtualno zlostavljanje	20
• Provjera dobrobiti: ponovno definiranje smjera i razmatranje	22
• Da zaključimo: učenje iz stvorenog sadržaja	23
GLAVNI ZAKLJUČCI	24

**PRIJE
STVARANJA**

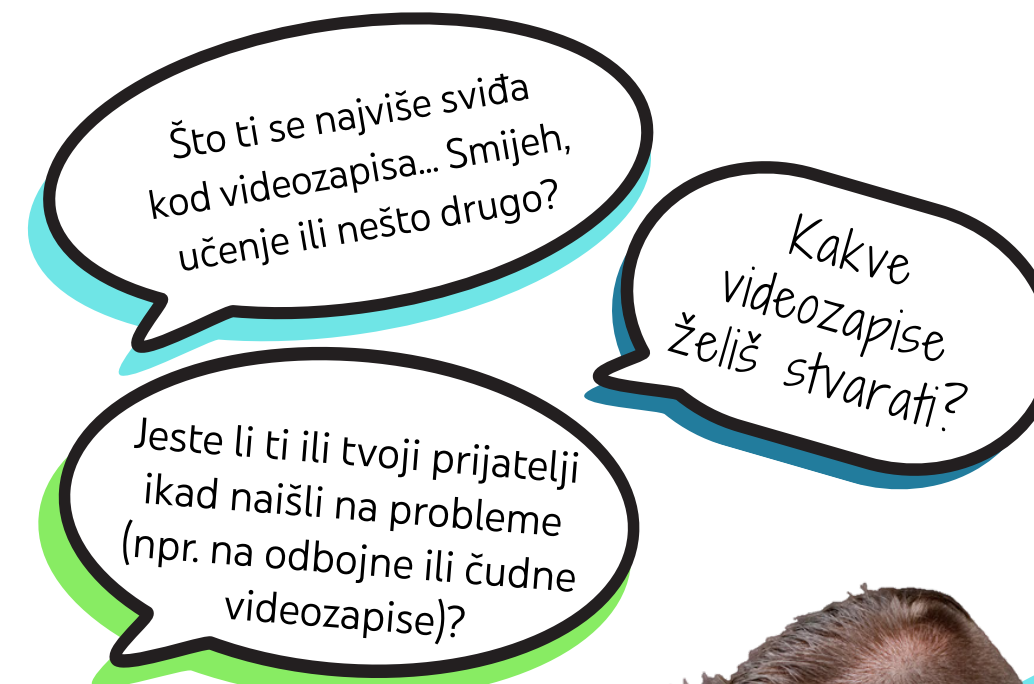
BUDITE SAVEZNIK: RAZUMIJEVANJE I PODRŠKA

Uključite se u proces stvaranja sadržaja.

Dajte do znanja svojem tinejdžeru da ga podržavate dok istražuje kako stvarati sadržaj:

- 1 Pokažite da vas (stvarno) zanima.**
Pitajte ga tko su njegovi najdraži autori i kakav sadržaj voli. Štoviše, videozapise gledajte zajedno!
- 2 Pružite ruku podrške.**
Budite uz njega ako dođe do problema. Saslušajte ga i pokušajte razumjeti njegove osjećaje.
- 3 Zabavljajte se!**
Prigrnite veselje, spontanost, kreativnost i povezanost koja dolazi sa stvaranjem videozapisa!

Tinejdžeru je važno dati do znanja da vam se može obratiti u dobrim i lošim trenucima stvaranja sadržaja.

DJELUJTE S NAMJEROM: MOTIVACIJA I CILJEVI

Koja je svrha stvaranja sadržaja? Usredotočite se na pravu motivaciju.

Usmjeravanje na razlog stvaranja sadržaja i vrstu stvorenog sadržaja vašem tinejdžeru može pomoći da se zabavi i izradi nešto čime se ponosi.

Pomozite mu da ozbiljnije sagleda intrinzičnu motivaciju, poput kreativnosti i osobnog izražaja (umjesto pregleda i lajkova), da biste ga usmjerili prema dugoročnom osjećaju ispunjenosti u online svijetu.

Kako se želiš osjećati nakon stvaranja sadržaja?

Kojim temama pristupaš sa strašću?

Što želiš postići?

DJELUJTE S NAMJEROM: ONLINE PERSONA

Kako će se predstaviti online?

Tinejdžera potaknite da svijetu pokazuje autentičnu verziju sebe te da izgradi digitalni otisak kojim se ponosi.

RJEČNIK AUTORA

Osobni brand:

Identitet koji se ciljano predstavlja drugima. To su priča i reputacija koje se izgrađuju.

Digitalni otisak:

Trag podataka koji korisnik ostavlja online. To je zapis svih radnji i informacija.

SAMOSTALNO PROVJERITE

Pogledajte primjer osobnog branda

Otvorite društvene mreže poznate ili slavne osobe.

- Kako se predstavlja?
- Iznenađuje li vas nešto? Biste li nešto učinili drukčije?

Potražite se na Googleu

Ako vaš tinejdžer još nema značajan digitalni otisak, upotrijebite vlastiti da biste započeli razgovor!

- Kako se osjećate u vezi s onime što se prikazuje u rezultatima pretraživanja?
- Čime se najviše ponosite?
- Je li vam zbog nečega neugodno?
- Biste li voljeli vidjeti još nešto?

RAZMOTRITE RIZIKE: PRIVATNOST

Privatnost je pravo i odgovornost vašeg tinejdžera.

Pomozite mu **da pripazi s pretjeranim dijeljenjem informacija** i time ne ugrozi sebe ili druge.

Postavite granice

- Odlučite koje informacije jesu, a koje nisu sigurne za dijeljenje.
- Zatražite pristanak prije označavanja ili spominjanja drugih.

Pregledajte postavke privatnosti

- Izbjegnite dijeljenje lokacija u stvarnom vremenu. Isključite geoznake.
- Ažurirajte postavke privatnosti da biste odredili gdje se videozapisi prikazuju i tko ih može gledati.

Provjerite pojedinosti

- Privatne informacije mogu uključivati nešto što izgovorite ili obučete odnosno mjesto koje posjetite. Provjerite okruženje kako biste utvrdili prisutnost otkrivajućih informacija.
- Razmotrite upotrebu virtualne pozadine ili zamućenja.

Zapravo... Imamo prigodan kontrolni popis koji vam može pomoći!

Želimo odgovoriti "DA" na sljedeća pitanja:		DA	NE
Jesam li provjerio/provjerila da se u pozadini ne vide privatni podaci?		☒	☐
Jesu li osobe koje prikazujem ili spominjem dale svoj pristanak?		☒	☐
Bi li mi bilo u redu da svi ovo vide?		☒	☐
Želimo odgovoriti "NE" na sljedeća pitanja:			
Dijelim li nešto što bi trebalo ostati privatno?		☐	☒
Može li se ono što govorim, pokazujem ili nosim upotrijebiti da me se prepozna u stvarnosti?		☐	☒
Otkriva li ovo moju trenutnu lokaciju ili buduće planove?		☐	☒
Može li netko upotrijebiti ove informacije da mi naštetiti?		☐	☒
Ne radi se samo o meni! Može li dijeljenje ovog sadržaja naštetiti privatnosti neke druge osobe?		☐	☒

PROVJERA DOBROBITI

Je li stvaranje sadržaja trenutačno dobar izbor?

Pomozite svojem tinejdžeru da razmotri svoje mentalno stanje, društveno okruženje i upravljanje vremenom.

Stanje

Odredite kako njegovi trenutačni osjećaji i impulsi mogu utjecati na radnje i emocije.

Kako će stvaranje sadržaja utjeraspoloženjecati na tvoje?

A da s objavom pričekáš do sutra i vidiš hoće li se tvoji intenzivni osjećaji promijeniti?

Okruženje

Razmotrite je li stvaranje sadržaja trenutačno najbolji način za izražavanje njegovih misli i osjećaja.

Hoćeš li požaliti ako to podijeliš?

A da sadržaj podijeliš samo s ljudima koje poznaješ?

Bi li ti razgovor s prijateljem više pomogao od prenošenja sadržaja?

Vrijeme

Uskladite što želi i treba raditi te razmotrite postoje li druge stvari koje mu trebaju biti prioritet.

Hoće li stvaranje sadržaja omesti ostatak tvog dana?

Koliko vremena želiš posvetiti tome?

DA ZAKLJUČIMO: JESU LI SPREMNI ZA STVARANJE?

Prije nego što započnu sa stvaranjem, imajte na umu sljedeće savjete.

- 1 Budite saveznik**
Pozovite tinejdžera da svoje iskustvo dijeli s vama kako biste mu dali do znanja da ga podržavate dok istražuje kako stvarati sadržaj.
- 2 Djelujte s namjerom**
Usmjerite ga prema dugoročnom osjećaju ispunjenosti tako da se fokusira na ono što ga usređuje, a ne na preglede i lajkove. Potaknite ga da stvori online personu koja naglašava njegove strasti koje će ponosno pokazati svijetu.
- 3 Razmotrite rizike**
Pripazite s pretjeranim dijeljenjem informacija! Pomozite mu da zaštiti svoju privatnost postavljanjem granica, pregledom postavki privatnosti radi određivanja toga tko sve može vidjeti njegov sadržaj i ograničavanjem osobnih podataka.
- 4 Provjera dobrobiti**
Pomozite svojem tinejdžeru da razmotri svoje mentalno stanje, društveno okruženje i upravljanje vremenom kako bi odlučio je li stvaranje sadržaja trenutačno pravi izbor.

**TIJEKOM
STVARANJA**

BUDITE SAVEZNIK: OSTANITE PRISUTNI

Budite prisutni, podržavajte svojeg tinejdžera i stvarajte uspomene.

Pomogli ste mu da se pripremi. Sada je vrijeme da ostanete uključeni dok počinje stvarati i dijeliti:

- 1 Suradujte u stvaranju**
Uživajte u stvaranju sadržaja sa svojim tinejdžerom. Ako je zainteresiran, uključite se i pomozite mu da stvori svoj sljedeći video kako biste zajednički sudjelovali u tom iskustvu.
- 2 Pružite podršku**
Čak i ako ne želi da se pojavljujete u svim videozapisima, i dalje možete biti prisutni te pružati pomoć ili savjete! Budite tehnička podrška, pomozite pri razmatranju ideja i rješavanju problema ili jednostavno navijajte za njega.
- 3 Promičite odgovorno stvaranje sadržaja**
Na samom početku možda ćete ga trebati podsjetiti na njegov digitalni otisak, vrijednosti ili sigurnost. Jasno recite da ste tu kako biste mu pomogli u tome.
- 4 Stvarajte uspomene**
Zajedno možete stvarati mnogo više od samog sadržaja! Zabava prilikom zajedničkog istraživanja tinejdžerovog online svijeta može vam pomoći da se snažnije povežete i stvorite trajne uspomene.

BUDITE DOBAR DIGITALNI GRAĐANIN

Razmotrite kako bi sadržaj koji stvara mogao utjecati na druge.

Pomozite svojem tinejdžeru da doprinese pozitivnoj atmosferi u online zajednici.

Stvarajte s empatijom

Neka se prilikom stvaranja stavi u poziciju gledatelja kako bi se sadržajem izražavalo poštovanje prema osjećajima i potrebama drugih te izazovima s kojima se susreću.

Može li ono što govorim ili radim uvrijediti ili povrijediti nekoga?

Kako bi to mogli protumačiti drukčiji gledatelji s drukčijim iskustvima?

Promičite uključivost

Pomozite da razmisli o tome koga sadržaj uključuje, a koga možda isključuje. Izbjegavajte izraze koji osuđuju ili stigmatiziraju.

Promiče li se ovime dobrota, prihvaćanje i poštovanje?

Može li nešto što govorim ili prikazujem perpetuirati stereotipe?

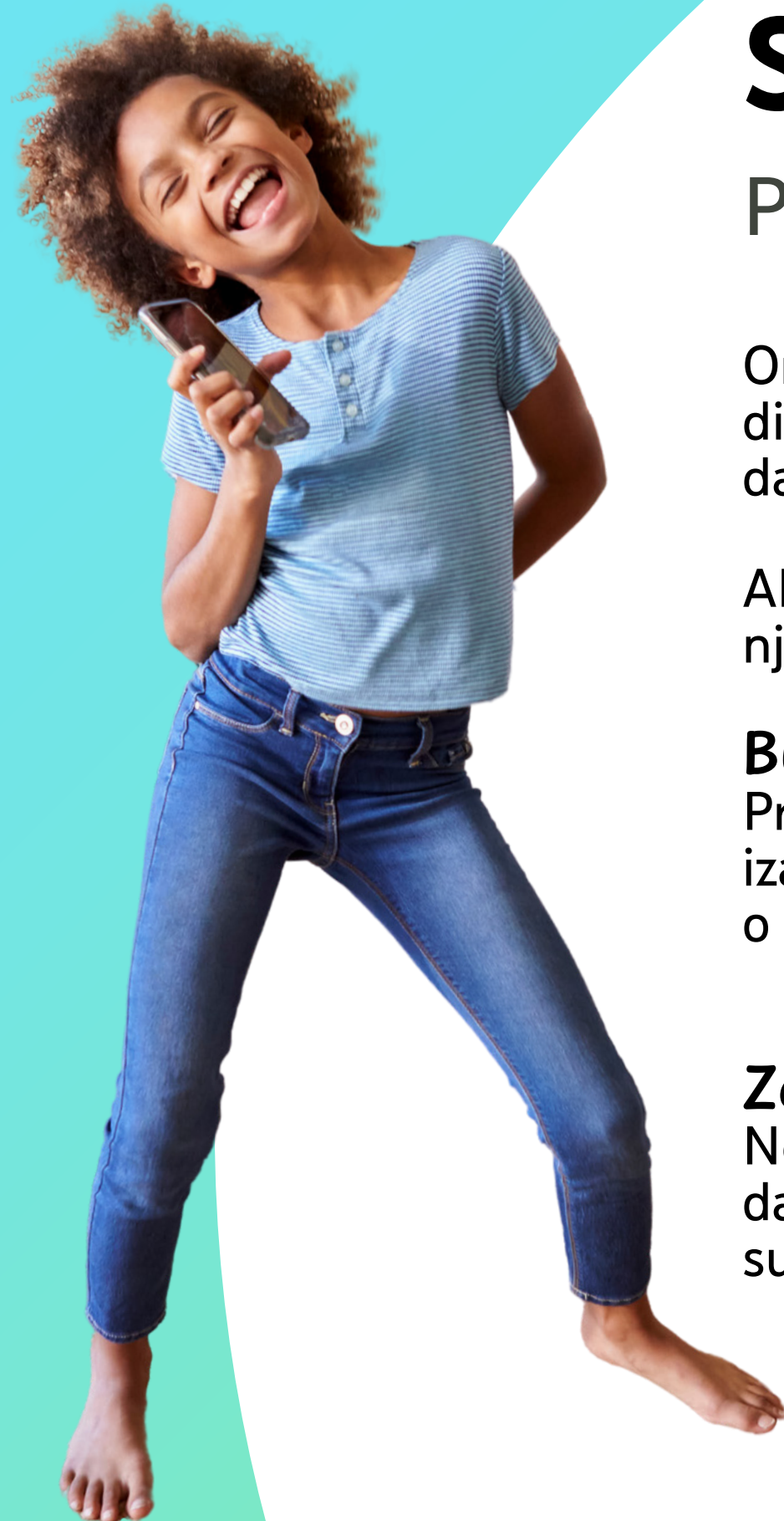
Budite osviješteni

Pobrinite se da tinejdžer zna (i da zapamti) da sadržaj koji stvara može utjecati na svakoga tko ga gleda – bilo pozitivno ili negativno.

Može li to biti okidač? Trebam li navesti upozorenje?

Promičem li nezdrava ili rizična ponašanja ili obrasce razmišljanja?

Dajem li pozitivan ili negativan primjer?

STVARANJE: TRENDОВI I IZAZOVI

Pridružite se zabavi na siguran i odgovoran način!

Online trendovi postali su ključan dio tinejdžerske kulture te uvelike oblikuju njihove digitalne živote. Mogu biti pozitivan i zabavan način da se vaš tinejdžer kreativno izrazi, da se poveže s drugima te da pokaže svoje talente i kvalitete.

Ako ste informirani i uključeni, lakše ćete se povezati sa svojim tinejdžerom, razumjeti njegov digitalni svijet i zaštititi ga. Evo kako:

Budite u tijeku

Pratite relevantne račune i pitajte svojeg tinejdžera koji ga izazovi zanimaju ili koje je izazove isprobao. Ako smatrate da izazov možda nije siguran, razgovarajte s tinejdžerom o razlozima.

Zajedno sudjelujte

Ne budite sramežljivi! Ne postoji bolji način da shvatite oko čega se diže buka nego da sami isprobate u čemu je stvar. Pridružite se svojem tinejdžeru u izazovima koji su u skladu s vrijednostima vaše obitelji i zabavite se!

No neki izazovi mogu biti opasni...

STVARANJE: TRENDОВI I IZAZOVI

Najveći je izazov znati kada se uključiti, a kada se isključiti.

Kod tinejdžera vještine kritičkog razmišljanja i upravljanja impulsima još nisu sasvim razvijene. Zato im može biti izazovno (još jedna igra riječima) procijeniti rizike i posljedice. Kada je riječ o stvaranju videozapisa s online trendovima i izazovima, pomognite svojem tinejdžeru sa sljedećim:

Razmatranje utjecaja

- **Pauziraj.** Zastani prije nego što kreneš.
- **Procijeni rizike.** Postavi si sljedeća pitanja:
*Je li sigurno? Što bi moglo poći po zlu? Mogu li se ozlijediti? Kršim li time neka pravila?
Je li to lijepo? Je li to istinito?*
- **Odluči.** Ako je rizično ili opasno, ne radi to. Ako ne znaš, pričekaj dok ti ne postane jasno ili pitaj odraslu osobu kojoj vjeruješ.

Istraživanje

Iako mnogi izazovi predstavljaju rizike, mnogi donose i pozitivna iskustva. Ako niste sigurni, provjerite pouzdane izvore za više informacija.

Prijavlivanje

Podsjetite ga da može pomoći pri sprječavanju širenja dezinformacija i opasnosti tako da prijavi opasne izazove i prijevare (te da ih ne izrađuje ili dijeli).

RAZMOTRITE RIZIKE: PRIVATNOST, DOPUŠTENJA I DEZINFORMACIJE

Ostanite sigurni, slijedite pravila i razmišljajte kritički.

Privatnost

Podsjetite tinejdžera da ne dijeli lokacije u stvarnom vremenu, privatne podatke koji se možda nalaze u pozadini ili na odjeći odnosno da ne prikazuje osobe koje nisu pristale na to.

Dopuštenja

Pravila, smjernice i zakoni postoje kako bi nas zaštitili. Kada je riječ o upotrebi glazbe, slika ili drugog sadržaja koji vaš tinejdžer nije stvorio, potičite ga da razmotri koja dopuštenja ima ili treba imati.

Dezinformacije

Tinejdžeri još uvijek razvijaju vještine kritičkog razmišljanja koje su potrebne za prosuđivanje toga je li nešto istina ili laž. Zato postoji veća vjerojatnost da će vjerovati lažnim informacijama ili ih dijeliti. Potičite svojeg tinejdžera da sve što vidi ili čuje ne uzima zdravo za gotovo.

- Razmotrite izvor. Istražite račune i sadržaj koji prenose kako biste utvrdili jesu li vjerodostojni.
- Razlikujte činjenice i stavove. Činjenice se mogu dokazati. Stavovi su odraz razmišljanja ili osjećaja.
- Tko pita, ne skita. Upotrijebite alate za provjeru činjenica, kao što su Snopes i FactCheck.org.

Je li ovo besplatno i slobodno za upotrebu?

Kome idu zasluge?

Je li ovo šokantno ili predobro da bi bilo istinito?

Riječi poput "mislim" govore nam da se informacije temelje na nečijim uvjerenjima.

PROVJERA DOBROBITI: VJEROVANJE INSTINKTU

Pomozite tinejdžeru da se prema svojim osjećajima odnosi kao prema signalima, a ne kao nečemu što ga ometa.

Tijekom stvaranja sadržaja tinejdžeri se lako mogu prepustiti zabavi, a mogu ih čak i obuzeti vanjski pritisci ili očekivanja. Potičite svojeg tinejdžera na brigu o sebi tako da ga podsjetite da može upravljati vlastitim odabirima.

Usmjerite ga da se zapita kako se osjeća te da osluškuje svoje osjećaje kada stvara sadržaj ili prije nego što ga prenese.

Osjećaji neugode ili nelagode
možda su znak da treba
zastati i razmisliti.

Podvojeni signali

Normalno je da vaš tinejdžer osjeća nervozu prije nego što se izloži. Pomozite mu da razazna je li riječ o uzbuđenju ili pak nešto nije u redu.

NEGATIVNO

Osjećaji poput tuge ili frustracije znakovi su da je vrijeme za prekid i traženje pomoći.

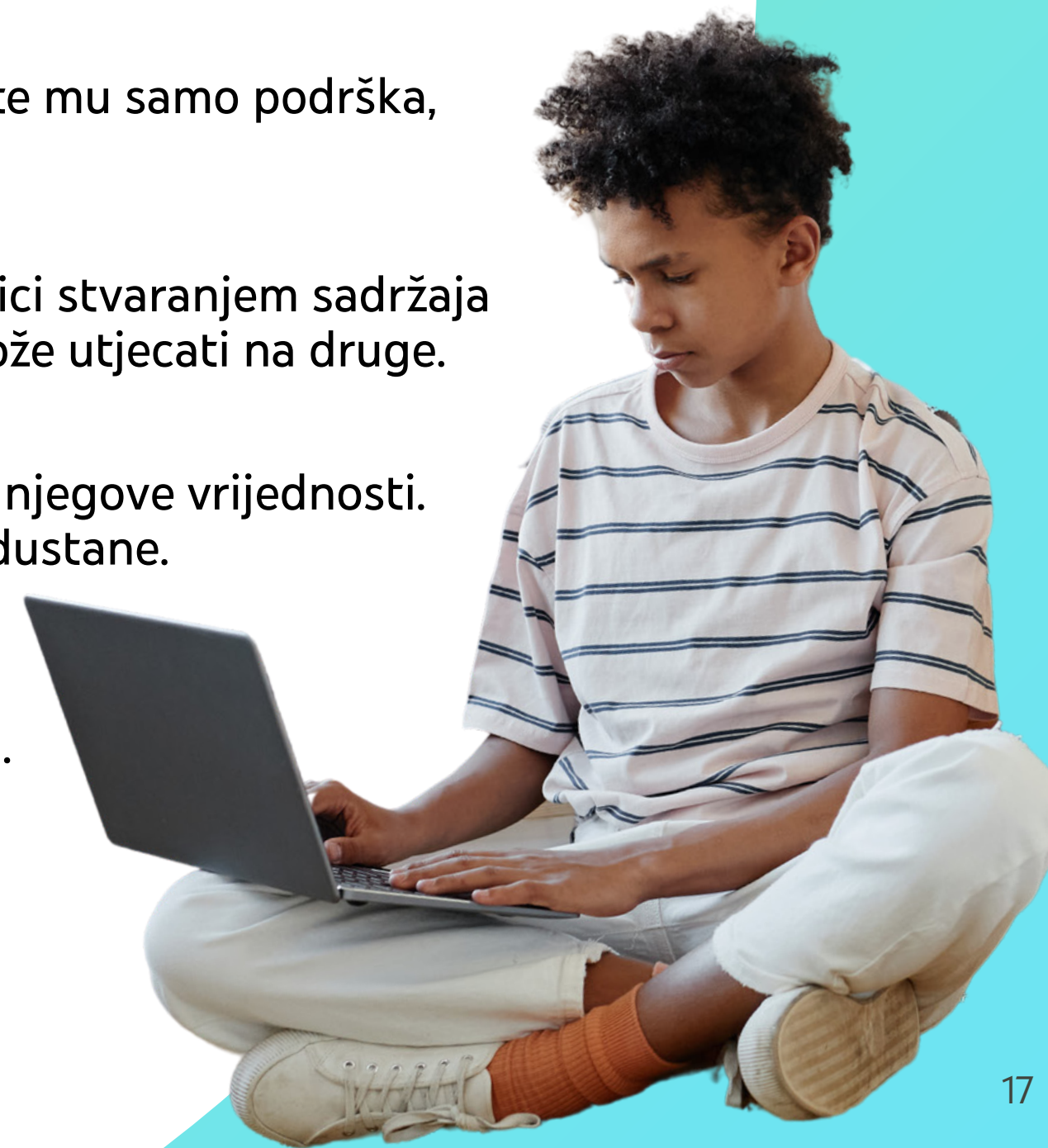
POZITIVNO

Osjećaji poput sreće i uzbuđenja vjerojatni su znakovi da je na pravom putu.

DA ZAKLJUČIMO: JESU LI SPREMNI ZA PRIJENOS?

Kada vaš tinejdžer stvara sadržaj, imajte na umu sljedeće savjete.

- 1 Budite saveznik**
Ostanite prisutni! Bez obzira na to stvarate li sadržaj zajedno s tinejdžerom ili ste mu samo podrška, dajte mu do znanja da ste tu za podršku i savjete.
- 2 Budite dobar digitalni građanin**
Pomognite svojem tinejdžeru da doprinese pozitivnoj atmosferi u online zajednici stvaranjem sadržaja s empatijom, promicanjem uključivosti i sviješću o tome kako njegov sadržaj može utjecati na druge.
- 3 Pridružite se zabavi uz trendove i izazove!**
Potaknite ga da pokaže svoje vještine uključivanjem u trendove koji odražavaju njegove vrijednosti. Ako vam se čini da je nešto rizično, pomozite mu da odluči kada je vrijeme da odustane.
- 4 Razmotrite rizike**
Štitite njegovu privatnost, budite svjesni pravila i smjernica te tražite dezinformacije i tako ga potičite da stvara sadržaj na siguran i odgovoran način.
- 5 Provjera dobiti**
Usmjerite svojeg tinejdžera da vjeruje svojem instinktu. On upravlja vlastitim odabirima i ne treba prenositi ništa u što nije siguran.

**NAKON
PRIJENOSA**

BUDITE SAVEZNIK: UPRAVLJANJE ISHODIMA

Vaš je tinejdžer svoj sadržaj (i sebe) predstavio svijetu... Što sada?

Ne možete znati kako će ljudi reagirati. Bez obzira na to je li videozapis vašeg tinejdžera viralan u njegovoj školi ili se netko osjeća povrijeđeno, važno je zadržati prisebnost i na prvo mjesto staviti dobrobit.

1 **Budite mu podrška**

Podržavajte ga offline i potičite da se povezuje s ljudima kojima vjeruje. To može biti razgovor s vama o tome kako se osjeća, poziv s prijateljem ili savjetovanje sa stručnjakom.

2 **Promičite brigu o sebi**

Pobrinite se da uzme pauzu i odmori se. Ako se osjeća preopterećeno ili obeshrabreno, pomognite mu da se vrati u ravnotežu tako da ga usmjerite na druge aktivnosti koje će mu pomoći da napuni baterije.

3 **Pohvalite ga!**

Odajte priznanje njegovim uspjesima – velikim i malim! Bez obzira na to je li prijenos izazvao osjećaj ugone, doveo do pozitivne interakcije ili pak odražava njegovu pravu osobnost, odvojite vrijeme i proslavite!

4 **Pomozite mu da uči iz iskustva**

Prihvatite izazove kao priliku za rast, prilagodbu i poboljšanje njegovih vještina.

BUDITE SPREMNI: POV RATNE INFORMACIJE

Samopouzdana pristupite odjeljku komentara.

Tinejdžeri moraju razumjeti da su kritike prirodne i očekivane na njihovom putu stvaranja sadržaja. Upotrijebite sljedeće savjete kako biste im pomogli da se s povratnim informacijama nose na način koji potiče pozitivnost i dobrobit.

@Odgovaranje_s_namjerom

Pomozite im da imaju plan za odgovaranje te tako budu odlučni i pozitivni.

@Osnaživanje_pomoću_izbora

Podsjetite ih da mogu odlučiti žele li odgovarati na komentare (i omogućiti ih) ili ne.

@Promicanje_pozitivnosti

Potičite rasprave koje su blagonaklone prema drugima. Podsjetite ih da u svojim komentarima vlastitim primjerom mogu pokazati kako izgledaju pozitivne interakcije.

@Zamišljanje_osobe

Podsjetite ih da je s druge strane stvarna osoba sa stvarnim osjećajima i životnim okolnostima.

@Ignoriranje_trolova

Ohrabrite ih da ignoriraju ili izbrišu nepristojne komentare ili komentare trolova. Alati na platformi također im mogu pomoći da filtriraju ili onemoguće komentare (makar privremeno).

@Mentalno_zdravlje_na_prvom_mjestu

Potaknite ih da uzmu stanku ili, još bolje, uzmite stanku zajedno!

BUDITE SPREMNI: VIRTUALNO ZLOSTAVLJANJE

Suočite se s negativnošću zahvaljujući snazi i podršci.

Virtualno zlostavljanje je online ponašanje čija je namjera da se kod žrtve (koja može biti i stranac) izazove nelagoda, da je se uznemiri ili da joj se naudi. Digitalna drama dovodi do više svakodnevnih neslaganja među vršnjacima. Obje pojave predstavljaju negativne strane online iskustva, a mogu značajno utjecati na mentalno zdravlje. Usmjerite svojeg tinejdžera kako bi se znao nositi s mogućim izazovima.

1 **Prevenција**

Pomozite mu da prepozna znakove virtualnog zlostavljanja (poput ruganja, širenja glasina, sramoćenja, prijetnji ili uhođenja) i da se kloni digitalne drame (poput online svađa i tračeva) i njezinih posljedica. Jasno mu dajte do znanja da su takva ponašanja neprihvatljiva.

2 **Prijavljivanje**

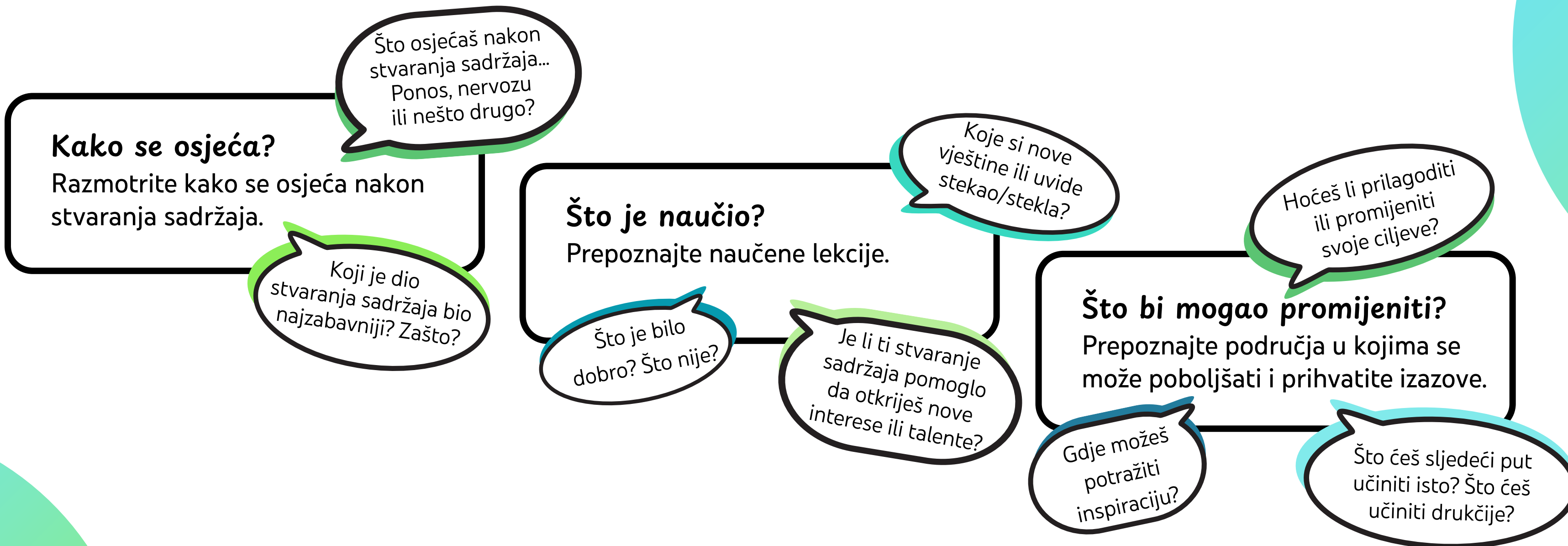
Osobe koje djeluju s integritetom kako bi sebe i druge zaštitile od štetnog ponašanja promiču empatiju i doprinose pozitivnoj atmosferi u online zajednici. Potaknite svojeg tinejdžera da upotrebljava značajke za blokiranje i prijavljivanje kada primijeti virtualno zlostavljanje.

3 **Podrška**

Zlostavljanje može biti intenzivno emocionalno iskustvo. Tinejdžeru dajte do znanja da ste mu saveznik kojem se može povjeriti. Promičite zdrave načine nošenja s problemima, poput uzimanja pauze, sudjelovanja u ugodnim aktivnostima i provođenja više vremena s obitelji i prijateljima.

PROVJERA DOBROBITI: RAZMATRANJE I PONOVRNO DEFINIRANJE SMJERA

Razmotrite kako se tinejdžer osjeća, što je naučio i što želi učiniti sljedeće.

Pomozite svojem tinejdžeru da na stvaranje sadržaja gleda kao na iskustvo neprestanog učenja i poboljšavanja.

DA ZAKLJUČIMO: UČENJE IZ STVORENOG SADRŽAJA

Kada tinejdžer počne dijeliti sadržaj, imajte na umu sljedeće savjete.

1 **Budite saveznik**

Za dijeljenje sadržaja potrebna je hrabrost! Kada tinejdžer objavi sadržaj, podsjetite ga da ćete biti prisutni i pomoći mu s mogućim razvojem događaja. Podržavajte ga, promičite brigu o sebi, proslavite uspjehe i zajedno učite kroz iskustvo.

2 **Budite spremni**

Nošenje s kritikama nije lako. Ohrabrite ga da se suoči s odjeljkom komentara na načine kojima se promiče pozitiva i mentalno zdravlje.

3 **Provjera dobrobiti**

Pomognite mu da stvaranje sadržaja doživljava kao proces. Nakon što podijeli sadržaj, potaknite ga da razmotri kako se osjeća, što je naučio te u kojem smjeru želi ići.

GLAVNI ZAKLJUČCI

Mnogo je načina na koje možete biti partner u postupku stvaranja. Evo i konačnog osvrta...

PRIJE STVARANJA

*Budite kreativni saveznik
svojeg tinejdžera.*

Prije nego što započne, pomognite mu da osmisli kako će se uključiti i potaknite njegovu strast prema kreativnosti, ali istovremeno zaštitite njegovu privatnost i dobrobit.

TIJEKOM STVARANJA

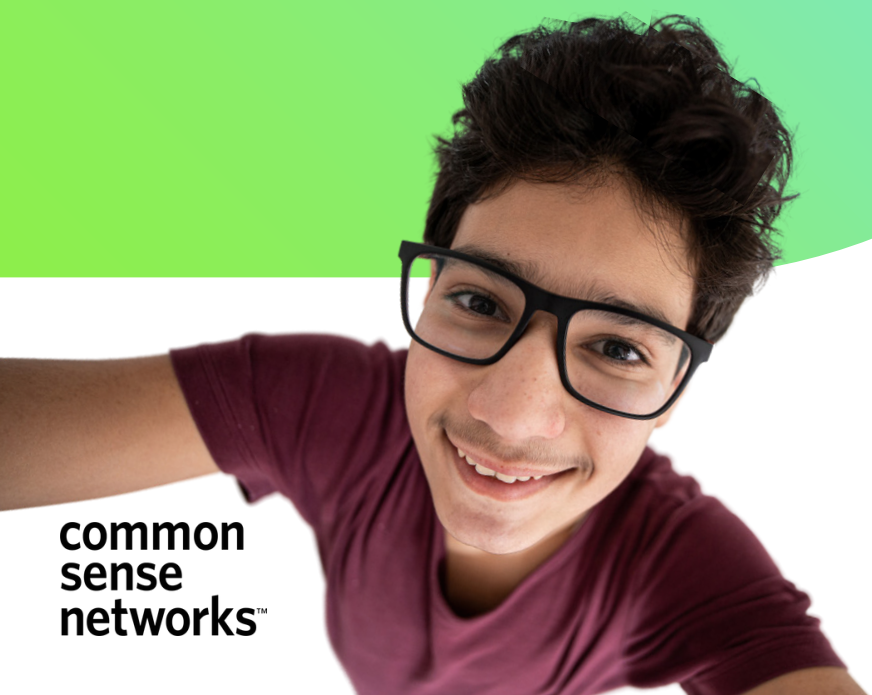
Budite njegov glas razuma.

Dok stvara sadržaj, ponudite mu savjet kada ga treba: pomozite mu da odluči kako se pridružiti zabavi i usredotoči se na pristojno i odgovorno ponašanje kao digitalni građanin.

NAKON PRIJENOSA

Budite partner u preispitivanju.

Nakon što počne dijeliti sadržaj, budite uz njega i proslavite uspjehe, pitajte kako se osjeća, suočite se s povratnim informacijama i odlučite o stvaranju sljedećeg sadržaja!

Kada odvojite vrijeme da svojeg tinejdžera podržite u stvaranju sadržaja, ne pomažete mu samo u stvaranju zabavnih videozapisa, nego i odgajate **zdravog, odgovornog i samopouzdanog** digitalnog građanina.

Došli smo do kraja vodiča, ali se nadamo da je ovo tek početak pozitivnog iskustva sa stvaranjem sadržaja za vašeg tinejdžera.

common sense networks™ u partnerstvu s uslugom YouTube

IZVORI

Anderson, M., Vogels, E. A., Perrin, A., & Rainie, L. (2022). *Connection, Creativity and Drama: Teen Life on Social Media in 2022*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2022/11/16/connection-creativity-and-drama-teen-life-on-social-media-in-2022/>

Anderson, M., & Jiang, J. (2018). *Teens and their experiences on social media*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2018/11/28/teens-and-their-experiences-on-social-media/>

Balleys, C., Millerand, F., Thoër, C., & Duque, N. (2020). Searching for Oneself on YouTube: Teenage Peer Socialization and Social Recognition Processes. *Social Media + Society*, 6(2), 205630512090947. <https://doi.org/10.1177/2056305120909474>

Berger, J., & Milkman, K. L. (2012). What makes online content viral? *Journal of Marketing Research*, 49(2), 192–205. <https://doi.org/10.1509/jmr.10.0353>

Ceci, M. W., & Kumar, V. K. (2015). A Correlational Study of Creativity, Happiness, Motivation, and Stress from Creative Pursuits. *Journal of Happiness Studies*, 17(2), 609–626. <https://doi.org/10.1007/s10902-015-9615-y>

Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review*, 95(2), 256–273. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.95.2.256>

Evaluating information: The cornerstone of civic online reasoning. (2016). Stanford History Education Group. <https://stacks.stanford.edu/file/druid:fv751yt5934/SHEG%20Evaluating%20Information%20Online.pdf>

How to Prevent Cyberbullying: A Guide for Parents, Caregivers, and Youth. (2021). StopBullying.gov. <https://www.stopbullying.gov/sites/default/files/documents/Cyberbullying%20Guide%20Final%20508.pdf>

Parent's Guide to Disinformation and Misinformation Online. (2022) The Digital Wellness Lab. <https://digitalwellnesslab.org/guides/parents-guide-to-disinformation-and-misinformation-online/>

Montes-Vozmediano, M., García-Jiménez, A., & Menor-Sendra, J. (2018). Teen videos on YouTube: Features and digital vulnerabilities. *Comunicar*, 26(54), 61–69. <https://doi.org/10.3916/c54-2018-06>

IZVORI

Nesi, J., Mann, S. and Robb, M. B. (2023). *Teens and mental health: How girls really feel about social media*. Common Sense Media.

https://www.commonsensemedia.org/sites/default/files/research/report/how-girls-really-feel-about-social-media-researchreport_web_final_2.pdf

Pikó, B. (2023). Adolescent Life Satisfaction: Association with Psychological, School-Related, Religious and Socially Supportive Factors. *Children (Basel)*, 10(7), 1176–1176.

<https://doi.org/10.3390/children10071176>

Robb, M. B. (2020). *Teens and the news: The influencers, celebrities, and platforms they say matter most*. Common Sense Media.

https://www.commonsensemedia.org/sites/default/files/research/report/2020_teensandnews-fullreport_final-release-web.pdf

Romer, D. (2010). Adolescent risk taking, impulsivity, and brain development: Implications for prevention. *Developmental Psychobiology*, 52(3).

<https://doi.org/10.1002/dev.20442>

Smith, A. R., Steinberg, L., Strang, N., & Chein, J. (2015). Age differences in the impact of peers on adolescents' and adults' neural response to reward. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 11, 75–82.

<https://doi.org/10.1016/j.dcn.2014.08.010>

Steinberg, L., Graham, S., O'Brien, L., Woolard, J., Cauffman, E., & Banich, M. (2009). Age Differences in Future Orientation and Delay Discounting. *Child Development*,

80(1), 28–44. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01244.x>

Teen Brain: Behavior, Problem Solving, and Decision Making. (2017). The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry Facts for Families Guide.

https://www.aacap.org/AACAP/Families_and_Youth/Facts_for_Families/FFF-Guide/The-Teen-Brain-Behavior-Problem-Solving-and-Decision-Making-095.aspx

Vogels, E. A. (2022). *Teens and Cyberbullying 2022*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2022/12/15/teens-and-cyberbullying-2022/>

Yeager, D. S., Romero, C., Paunesku, D., Hulleman, C. S., Schneider, B., Hinojosa, C., Lee, H. Y., O'Brien, J., Flint, K., Roberts, A., Trott, J., Greene, D., Walton, G. M., & Dweck, C.

S. (2016). Using design thinking to improve psychological interventions: The case of the growth mindset during the transition to high school. *Journal of Educational Psychology*,

108(3), 374–391. <https://doi.org/10.1037/edu0000098>